

Europeisk grannskapspolitik

Utrikesdepartementet

2005-11-17

Dokumentbeteckning

KOM(2004)373

Meddelande från Kommissionen. Europeisk grannskapspolitik. Strategipapper

Sammanfattning

Kommissionens förslag till strategi för ENP syftar till att utveckla samarbetet med EU:s samtliga grannländer. Strategin innehåller såväl geografiska som innehållsmässiga prioriteringar. Inom ramen för de geografiska prioriteringarna föreslår KOM att även Södra Kaukasien bör inkluderas i ENP. Vitryssland erbjuds utökat samarbete inom ramen för ENP så snart de politiska förutsättningarna så tillåter. Under tiden avser EU stärka stödet till det civila samhället. Likaså kommer Libyen att inkluderas i ENP när landet antagit Barcelonaprocessens regelverk. Samarbetet EU-Ryssland kommer att utgå från de fyra samarbetsområden som man kom överens om vid toppmötet i S:t Petersburg i maj 2003.

Meddelandet presenterades för EU:s medlemsstater i COREPER den 13 maj 2004. Ordförandeskapet kommer att lägga fram ett förslag om slutsatser baserat på meddelandet vid Rådets möte (GAERC) den 14-15 juni 2004.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Målet med ENP är att motverka nya skiljelinjer i Europa och att främja stabilitet och välbefinnande inom och bortom unionens nya gränser. En

genomarbetad grannskapspolitik skall bidra till att EU-utvidgningen kommer EU:s grannländer till godo genom ökad stabilitet, säkerhet och välstånd. ENP skall förstärka EU:s samarbete med grannländerna efter utvidgningen.

Geografiskt kommer ENP att inkludera Ryssland, Ukraina, Vitryssland, Moldavien och de partnerländer runt Medelhavet som ingår i Barcelonaprocessen, (Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Syrien, Tunisien och Palestinska myndigheten). KOM rekommenderar rådet att inkludera Armenien, Azerbajdzjan och Georgien i ENP. KOM föreslår också att ENP skall kunna användas fullt ut i Vitryssland när de politiska förhållandena så tillåter. Till dess föreslår KOM att stödet till det civila samhället skall öka. Dessutom ges Libyen möjlighet att ansluta sig när landet ansluter sig till Barcelona-processen genom att acceptera Barcelona-deklarationen och det regelverk som utvecklats. Dessutom skall vissa utestående bilaterala frågor med Libyen lösas. Även i fortsättningen kommer Samarbets- och partnerskapavtalen (i öst) och Barcelona-processen och associeringsavtalen (i syd) att utgöra ramverket för samarbetet med EU.

KOM föreslår att ENP skall baseras på principer som gemensamt ägande och differentiering. De mer konkreta landspecifika handlingsplaner som är under utarbetande kommer att inkludera projekt som söker stärka gemensamma värderingar och närma länderna till EU. Genomförandet av handlingsplanerna kommer att ske inom ramen för Partnerskaps- och samarbetsavtalen (för grannländerna i öst) och Associeringsavtalen (för de sydliga grannländerna). I en första omgång kommer handlingsplaner upprättas för Ukraina, Moldavien och de medelhavsländer som har ikraftträdde associeringsavtal med EU, (Marocko, Tunisien, Israel, Jordanien samt Palestinska myndigheten).

Från ländernas sida förväntas att de delar Unionens gemensamma värderingar om respekt för demokrati och människors lika värde i ett samhälle präglad av pluralism, tolerans, rättvisa, solidaritet och icke-diskriminering. Samarbetet skall stärkas genom en mer effektiv och förstärkt politisk dialog och genom att erbjuda ENP-länderna en del av den inre marknaden, genom förstärkta handelsrelationer och genom minskade handelshinder. Med länderna i Barcelona-processen har EU sedan tidigare en politisk dialog, som nu föreslås bli förstärkt. Ett av processens huvudmål är att till år 2010 upprätta ett frihandelsområde för varor, i vilket EU och samtliga partnerländer skall ingå. Det finns också ett etablerat samarbete på en rad andra områden, bl.a. rättsliga och inrikes frågor. För länderna i Östeuropa består prioriteringen i att de skall uppfylla de handelsrelaterade åtagandena under partnerskaps- och samarbetsavtalen samt vad gäller Ukraina bli medlem i WTO (Ukraina). Dessutom förutses en mer intensiv

dialog om sociala frågor, som fattigdomsbekämpning och sysselsättning. ENP inbegriper även rättsliga- och inrikes frågor, energifrågor, transport, miljö, IT och forskning/utveckling. ENP söker även underlätta kontakter mellan medborgare och främja regionalt samarbete.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

-

1.3 Budgetära konsekvenser

Inga budgetära konsekvenser förutses de närmaste åren. ENP-initiativet finansieras före 2007 av existerande biståndsprogram (Tacis och MEDA) och Interregprogrammen. För perioden från och med 2007 aviseras dels ett nytt globalt biståndsinstrument som efterföljare till de geografiska programmen, dels ett nytt grannlandsinstrument, European Neighbourhood Instrument (ENI) för att finansiera främst gränsöverskridande samarbete.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Kommissionens förslag överensstämmer i sina huvuddrag med svenska prioriteringar vad gäller ett utökat EU-engagemang i närområdet. Särskilt för Ukraina och Moldavien anser Sverige att ENP bör kunna erbjuda substantiella förbättringar i relationerna till EU. De första handlingsplanerna inkluderar Moldavien och Ukraina. Kommissionens prioritering av Vitryssland har förtydligats och ett större EU-engagemang i det civila samhället har aviserats. Södra Kaukasien föreslås bli en del av ENP. När det gäller Medelhavsländerna kommer ENP att ytterligare fördjupa och förstärka det samarbete, som inleddes 1995 och i vilket Sverige deltar aktivt,

Sverige anser att en viktig handelspolitisk målsättning bör vara att samtliga ENP-länder på sikt ingår i ett och samma frihandelsområde. De länder som ingår i Barcelona-processen har ett uttalat frihandelsmål 2010, vilket Kommissionen inte velat erbjuda länder som Ukraina och Moldavien. Självfallet måste fokus först ligga på WTO-anslutning. Vikten av att underlätta handelsutbytet kan inte nog understrykas. Frihandel för vissa sektorer, som organiska produkter, skulle kunna undersökas närmare.

EU måste kunna ställa höga krav på utvecklingen i ENP-länderna när det gäller mänskliga rättigheter. Länderna måste kunna bevisa att de delar samma värderingar som råder bland EU-länderna. Jämställdhet är ett viktigt prioriterat område som bör integreras i hela ENP-arbetet. Likaså bör hållbar utveckling genomsyra alla aspekter av samarbetet. De nationella handlingsplanerna måste vara differentierade och operativa. De bör

tydliggöra vilka åtgärder som skall prioriteras på kort och meddellång sikt. En annan viktig aspekt av ENP är det gränsöverskridande samarbetet, där EU kan utträta mycket genom samfinansiering med mottagarländerna. Europeiska investeringsbanken, EIB, har en viktig roll att spela inom ramen för ENP. När det gäller samarbetet med Ryssland kommer det att inriktas på de fyra samarbetsområden som beslutades i S:t Petersburg 2003. För Ukraina och Moldavien bör ENP fokusera på europeisk integration. Partnerskaps- och samarbetsavtalen löper ut om tre år, då EU borde vara beredd att diskutera en ny form av avtal.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Samtliga medlemsstater ställer sig bakom huvuddragen i KOM:s förslag.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Rådsslutsatser om ENP kommer att antas vid GAERC den 14-15 juni 2004. Kommissionen avser presentera sju mer konkreta och landspecifika handlingsplaner sommaren 2004 (Ukraina, Moldavien, Jordanien, Tunisien, Marocko, Israel och Palestinska myndigheten).

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

-

3.3 Fackuttryck/termer

-